

VENDIM
Nr.107, datë 24.12.2003

I KËSHILLIT MBIKËQYRËS TË BANKËS SË SHQIPËRISË
PËR MIRATIMIN E RREGULLORES
“MBI GARANCITË NË OPERACIONET KREDITUESE TË BANKËS SË SHQIPËRISË”

Kjo rregullore nxirret në përputhje dhe në zbatim të ligjit nr.8269, datë 23.12.1997 “Për Bankën e Shqipërisë”(neni 16 pika 1) dhe të ligjit nr.8365, datë 2.7.1998 “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”, neni 44.

Neni 1
Qëllimi

1.1 Qëllimi i kësaj rregulloreje është përcaktimi i instrumenteve për garantimin e kredive që Banka e Shqipërisë jep për bankat e nivelit të dytë, përcaktimi i procedurave të lidhura me kontrollin e rrezikut në operacionet e politikës monetare dhe i mënyrës me të cilën këto të fundit përcaktohen dhe rregullohen.

1.2 Të gjitha bankat dhe degët e bankave të huaja me aktivitet në territorin e Republikës së Shqipërisë vendosin garanci në operacionet kredituese të politikës monetare të Bankës së Shqipërisë, në përputhje me dispozitat e kësaj rregulloreje.

1.3 Vlerësimi i garancive synon mbrojtjen e Bankës së Shqipërisë nga rreziku financiar, rritjen e efektivitetit operacional, si dhe trajtimin e barabartë të të gjithë pjesëmarrësve në këto operacione.

Neni 2
Përkufizime

Në këtë rregullore termat e mëposhtëm kanë këto kuptime :

“Initial margin” nënkupton që garancia e kërkuar për një transaksion është e barabartë me shumën e kredisë së akorduar bankës plus një përqindje të caktuar. Diferencimi i përqindjeve bëhet në përputhje me kohën e ekspozimit të bankës së nivelit të dytë për një transaksion të dhënë.

“Kredi e axhustuar” nënkupton shumën e kredisë së kërkuar plus marzhin fillestar.

“Haircut” nënkupton llogaritjet që bën Banka e Shqipërisë për vlerësimin e garancive mbi vlerën e tregut, duke zbritur një përqindje të caktuar që reflekton karakteristikat e letrës me vlerë, të tillë si maturimi i mbetur.

“Margin call” nënkupton se, nëse vlera e letrës me vlerë të vendosur si garanci bie nën një nivel të caktuar, u kërkohet bankave të nivelit të dytë të vendosin garanci shtesë bazuar në rivlerësimin e tyre. Në mënyrë simetrike, nëse vlera e letrave me vlerë tejkalon shumën e vendosur nga banka plus margin call, bankave të nivelit të dytë u kthehen garanci shtesë.

“Data e vlerësimit” nënkupton ditën në të cilën letrat me vlerë, të vendosura si garanci, vlerësohen.

Neni 3
Instrumentet për garantimin e kredive

Sipas kësaj rregulloreje, kreditë që Banka e Shqipërisë jep për bankat e nivelit të dytë garantohen nga letrat me vlerë të emetuara nga qeveria dhe që përmbushin kriteret e mëposhtme:

- a) të jenë të tregtueshme në tregun sekondar të letrave me vlerë;
- b) të jenë të transferueshme dhe të depozitohen në një llogari të letrave me vlerë në Bankën e Shqipërisë deri në momentin e shlyerjes së kredisë;
- c) të kenë afat të mbetur deri në maturim jo më pak se 14 ditë, nga dita e shlyerjes së kredisë së marrë në Bankën e Shqipërisë.-

Neni 4

Vlerësimi i garancive

2.1 Vlerësimi i letrave me vlerë, që përdoren si garanci, bëhet duke përdorur çmimet referencë të ankandeve më të fundit të bonove të thesarit të qeverisë.

2.2 Vlerësimi i letrave me vlerë bëhet mbi baza javore, nëse operacionet për të cilat letrat me vlerë që përdoren si garanci kanë maturim më tepër se shtatë ditë.

23.2 Vlerësimi i letrave me vlerë bëhet mbi baza ditore, nëse operacionet për të cilat letrat me vlerë që përdoren si garanci kanë maturim njëditor ose përdoren në më tepër se një operacion.

Neni 5

Masat për kontrollin e rrezikut

Për përcaktimin e vlerës së letrave me vlerë që përdoren si garanci në operacionet kredituese të politikës monetare përdoren masat për kontrollin e rrezikut.

3.1 *Initial margin* aplikohet duke shtuar një përqindje mbi shumën e kredisë së kërkuar dhe shërben për përcaktimin e vlerës së garancisë. Duke marrë në konsideratë kohën e ekspozimit të Bankës së Shqipërisë, aplikohen dy përqindje të ndryshme:

- a) për kreditë njëditore aplikohet një shtesë 8 për qind mbi shumën e kërkuar të kredisë;
- b) për kreditë me maturim më tepër se një ditë, aplikohet një shtesë 10 për qind mbi shumën e kërkuar të kredisë.

Shumës së përfutur pas aplikimit të *initial margin* do t'i referohemi me termin “kredi e axhustuar”.

3.2. *Haircuts* aplikohet duke zbritur një përqindje të caktuar nga vlera e tregut të letrave me vlerë. Në varësi të maturimit të letrave me vlerë aplikohen *haircuts* si në vijim:

- a) 3 për qind për letrat me vlerë me maturim deri në një vit;
- b) 6 për qind për letrat me vlerë me maturim mbi një vit.

Neni 6

Administrimi i vlerës së garancisë

4.1 Nëse në datën e vlerësimit të letrave me vlerë, shumën e garancisë nuk përputhet me vlerën e kredisë së axhustuar, nga Banka e Shqipërisë aplikohen *margin call* të cilat janë simetrike.

4.1.1 Nëse vlera e tregut të letrës me vlerë vendosur si garanci bie më tepër se 3 për qind e shumës së kredisë së axhustuar, atëherë Banka e Shqipërisë u kërkon bankave të vendosin letra me vlerë shtesë, deri në vlerën e kërkuar të garancisë.

4.1.2 Nëse vlera e tregut të letrës me vlerë vendosur si garanci në datën e vlerësimit tejkalon më tepër se 3 për qind shumën e kredisë së axhustuar, atëherë Banka e Shqipërisë mund t'u kthejë bankave letrat me vlerë shtesë, deri në vlerën e kërkuar të garancisë.

Neni 7

Masat në rast mosplotësimi të kërkesave për garanci

Në rast të mosplotësimit nga bankat e nivelit të dytë të procedurave të kërkuara për akordimin e lehtësive ose kryerjen e operacioneve në tregun e hapur nën kuadrin rregullativ në fuqi, Banka e Shqipërisë aplikon sanksionet e mëposhtme:

- a) gjobë mbi shumën e mosplotësimit të garancisë, llogaritur për maturimin e operacionit të tregut të hapur, për të cilin është vendosur garancia dhe normë interesi të kredisë lombard plus 5 pikë për qind;

b) sanksione administrative, në përputhje me ligjin “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”.

Në rast se kredia nuk kthehet në kohë, kolaterali kalon në pronësi të Bankës së Shqipërisë, bazuar në aktmarrëveshjen e nënshkruar midis palëve për këtë qëllim.

Neni 8

Njoftim për mosplotësim të kërkesave për garanci

Në rastet e mosplotësimit të vlerës së garancisë në operacionet e bankave të nivelit të dytë me Bankën e Shqipërisë, Departamenti i Operacioneve Monetare njofton Departamentin e Mbikëqyrjes në Bankën e Shqipërisë, i cili vepron në përputhje me nenin 44 pika 2 të ligjit “Për bankat në Republikën e Shqipërisë” dhe me politikat që ka në dispozicion për marrjen e masave korrektuese.

Neni 9

Hyrja në fuqi

Rregullorja “Për mjetet për sigurimin e detyrimit”, miratuar me vendimin nr.111, datë 10.8.1998 të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, shfuqizohet.

Kjo rregullore u miratua me vendimin nr.107, datë 24.12.2003 të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë dhe hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare të Republikës të Shqipërisë.

KRYETARI
Shkëlqim Cani